

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00
F: 01 478 39 00
E: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Plačevanje prispevkov za socialno varnost za zavarovance – kmete

Podrobnejši opis

2. izdaja, NOVEMBER 2015

KAZALO

1.0 SPLOŠNO	3
2.0 OBVEZNO SOCIALNO ZAVAROVANJE NA PODLAGI OPRAVLJANJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI	3
2.1 Trajanje obveznega zavarovanja	3
2.1.1 Vlaganje prijav v zavarovanje	3
2.1.2 Obvezno zavarovanje za polni delovni čas	4
2.2 Vrste prispevkov	4
2.2.1 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	4
2.2.2 Obvezno zdravstveno zavarovanje	4
2.2.3 Zavarovanje za starševsko varstvo	4
2.3 Osnova za plačilo prispevkov	5
2.4 Najnižja osnova za prispevke	5
2.5 Najvišja osnova za prispevke	5
2.6 Zavarovalna osnova ob vstopu v obvezno zavarovanje	5
2.7 Določitev nove zavarovalne osnove	5
2.7.1 Kmetje, ki so obdavčeni z dohodnino od dohodka iz dejavnosti	5
2.7.2 Kmetje, ki so obdavčeni po katastrskem dohodku	6
2.7.3 Kmetje, ki so obdavčeni po katastrskem dohodku, hkrati pa opravljajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, za katero morajo predlagati davčni obračun dohodka iz dejavnosti	6
2.7.4 Kmetje, ki so obvezno zavarovani po podlagah 051, 052, vendar nimajo nobenega dohodka iz kmetijske dejavnosti (nimajo katastrskega dohodka)	6
2.8 Povečanje zavarovalne osnove	7
2.9 Znižanje zavarovalne osnove	7
2.10 Nepravilna zavarovalna osnova	7
2.11 Vrste in stopnje prispevkov	7
2.12 Rok za plačilo prispevkov	8

1.0 SPLOŠNO

Fizične osebe so v obvezno socialno zavarovanje v Republiki Sloveniji vključene iz naslova svojega statusa ali delovne aktivnosti, na način in pod pogoji, ki jih določajo predpisi s področja obveznega socialnega zavarovanja, in sicer:

- [Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#),
- [Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#),
- [Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#),
- [Zakon o urejanju trga dela - ZUTD](#).

Navedeni zakoni določajo tudi:

- osnove za plačilo prispevkov za socialno varnost (v nadaljevanju: prispevki),
- vrste prispevkov, ki se plačujejo za posamezne zavarovance,
- zavezance za plačilo prispevkov.

Stopnje prispevkov določa [Zakon o prispevkih za socialno varnost - ZPSV](#), za določene zavarovance pa so stopnje prispevkov določene v [Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) in [Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ](#).

Prispevke pobira Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS). Način obračuna in plačila prispevkov ter roke za obračun in plačilo prispevkov določa [Zakon o davčnem postopku - ZDavP-2](#).

2.0 OBVEZNO SOCIALNO ZAVAROVANJE NA PODLAGI OPRAVLJANJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI

2.1 Trajanje obveznega zavarovanja

Obvezno zavarovanje iz naslova opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, druge kmetijske dejavnosti in dopolnilne dejavnosti nastopi z dnem izpolnitve pogojev (zdravstvena sposobnost in doseganje dohodka na zavarovanega člana najmanj v višini 60 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec), določenih v 17. členu [Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#).

Obvezno zavarovanje iz tega naslova preneha z dnem prenehanja izpolnjevanja pogojev, z uveljavitvijo pravice do pokojnine ali z dopolnitvijo 63 let, ko lahko dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti presega dohodkovni pogoj, če zavarovanec nima drugih dohodkov iz kmetijske dejavnosti ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Ne glede na navedeno lahko, če med zavarovanjem prenehajo izpolnjevati pogoj dohodka iz prvega odstavka 17. člena [Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#), ostanejo v zavarovanju.

2.1.1 Vlaganje prijav v zavarovanje

Zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje, prijavo sprememb v zavarovanju in za vložitev odjave iz zavarovanja je oseba, ki je nosilec kmetije, sama. Prav tako je nosilec kmetije zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje, sprememb v zavarovanju in odjave iz zavarovanja za člane kmetije.

Šifri podlage za zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti:

- 051 ali 052 – če oseba izpolnjuje pogoje za prijavo v pokojninsko in invalidsko po 17. členu [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) ter zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za starševsko varstvo,

Vse prijave v obvezna socialna zavarovanja (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo) zavarovanci vložijo pri Zavodu za

zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS). Podrobnejša navodila v zvezi z obveznim zavarovanjem kmetov so na voljo na [spletni strani ZZZS](#).

2.1.2 Obvezno zavarovanje za polni delovni čas

Kmet se zavaruje za polni zavarovalni čas, če ni z zakonom drugače določeno.

Kmet se zavaruje za krajši delovni čas:

- v kombinaciji z delovnim razmerjem, sklenjenim za krajši delovni čas,
- v kombinaciji s pravico do dela s krajšim delovni časom po predpisih o starševskem varstvu.

2.2 Vrste prispevkov

2.2.1 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Po 17. členu [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) se obvezno zavarujejo kmetje, če imajo zdravstveno sposobnost za opravljanje kmetijske dejavnosti, če se ne šolajo in niso uživalci predčasne, starostne, vdovske ali invalidske pokojnine, če ob vložiti prijave v zavarovanje dohodek kmetije iz kmetijske dejavnosti na zavarovanega člana dosega najmanj znesek, ki je primerljiv z zneskom 60 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

Pod pogoji, ki so določeni s predpisi o morskem ribištvu, se za kmeta šteje tudi oseba, ki je vpisana v evidenco ribičev-fizičnih oseb in opravlja dejavnost gospodarskega ribolova.

Po prvi alineji prvega odstavka 152. člena in tretji alineji 153. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) so kmetje sami zavezanci za plačilo prispevkov za socialno varnost zavarovanca, razen prispevkov delodajalca, ki so plačani iz državnega proračuna in v primerih prejemanja nadomestil, ko je zavezanec za plačilo prispevkov delodajalca izplačevalec nadomestil.

2.2.2 Obvezno zdravstveno zavarovanje

Po 7. točki prvega odstavka 15. člena [Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZZV](#) se obvezno zavarujejo kmetje, člani njihovih gospodarstev in druge osebe, ki v Republiki Sloveniji opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic.

V skladu z 52. členom [Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZZV](#) kmetje plačujejo prispevke od bruto osnove za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji, določeni za zavarovance in po stopnji, določeni za delodajalce.

2.2.3 Zavarovanje za starševsko varstvo

Zavarovanje za starševsko varstvo kmetov je urejeno v 8. točki 8. člena [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#), po kateri so zavarovanci za starševsko varstvo osebe, ki na območju Republike Slovenije opravljajo kmetijsko dejavnost.

V skladu z 10. členom [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#) se prispevki za starševsko varstvo obračunavajo od osnove za plačilo prispevkov, ki je enaka osnovi za plačilo prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Po določbi 9., 11. in 12. člena [Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP-1](#) so ti zavarovanci sami zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca in delodajalca za starševsko varstvo.

2.3 Osnova za plačilo prispevkov

Osebe, ki so obvezno zavarovane na podlagi statusa fizične osebe, ki opravlja kmetijsko dejavnost - kmetje, prispevke plačujejo od zavarovalne osnove, določene po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

V skladu z določbo 145. člena [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#) se zavarovalna osnova določi glede na doseženi dobiček kmeta v preteklem letu. Pri tem se v dosežen dobiček ne upoštevajo obračunani prispevki za socialno varnost ter znižanje in povečanje davčne osnove.

Zavarovalna osnova kmeta se torej od 1. 1. 2014 dalje določa individualno glede na njegov dosežen dobiček (in ni več razvrščanja v zavarovalne razrede).

Podrobnejši način določanja zavarovalne osnove je določen s [Pravilnikom o določanju zavarovalne osnove](#).

2.4 Najnižja osnova za prispevke

Najnižja osnova za kmete znaša:

- v letu 2014: minimalna plača,
- v letu 2015: znesek 54 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec (v nadaljevanju: PP),
- v letu 2016: 56 % PP,
- v letu 2017: 58 % PP,
- v letu 2018: 60 % PP.

2.5 Najvišja osnova za prispevke

Najvišja osnova za prispevke za kmete znaša:

- od leta 2014 dalje: 3,5-kratnik PP (350% PP/mesec).

2.6 Zavarovalna osnova ob vstopu v obvezno zavarovanje

Zavezanec – kmet ob vstopu v zavarovanje plačuje prispevke od zavarovalne osnove v znesku, ki je določen kot minimalna osnova v posameznem obdobju.

Izjema velja za zavezanca, ki je bil v obdobju šestih mesecev pred vstopom v zavarovanje zavarovan na enaki zavarovalni podlagi. V tem primeru se v skladu s 7. členom [Pravilnika o določanju zavarovalne osnove](#) prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, od katere je zavezanec plačeval prispevke pred izstopom iz zavarovanja.

2.7 Določitev nove zavarovalne osnove

Zavarovalna osnova za kmete se določi na podlagi podatkov za preteklo leto iz obvestila Finančne uprave Republike Slovenije o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, obračuna akontacije dohodnine ali dohodnine od dohodka iz dejavnosti ter na podlagi podatka o znesku obveznih prispevkov za obvezno socialno zavarovanje, ki jih plača Republika Slovenija.

Kot dohodek iz kmetijske dejavnosti se šteje dohodek, ugotovljen po predpisih, ki urejajo dohodnino, in sicer kot seštevek dohodka osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, dohodka druge kmetijske dejavnosti in dohodka dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

2.7.1 Kmetje, ki so obdavčeni z dohodnino od dohodka iz dejavnosti

Zavarovalna osnova za kmete, ki so obdavčeni z dohodnino od dohodka iz dejavnosti, se določi na podlagi podatkov iz obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti ali obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti za preteklo leto z upoštevanjem podatka o znesku

obveznih prispevkov za obvezno zavarovanje, ki jih je plačala Republika Slovenija, ter glede na podatke o povprečni letni plači zaposlenih v Republiki Sloveniji, za leto, na katero se nanaša dobiček, na podlagi katerega se določa zavarovalna osnova.

Za obračun akontacije dohodnine oziroma obračun dohodnine se pri tem šteje obračun, ki je bil oziroma bi moral biti vložen do roka, določenega z zakonom, ki ureja davčni postopek, pri čemer se zavarovalna osnova na novo določi najpozneje za mesec april.

S spremembo Pravilnika o določanju zavarovalne osnove je bil spremenjen način določanja zavarovalne osnove za zavarovanca, ki je nosilec ali član kmečkega gospodinjstva, za katero se davčna osnova ugotavlja z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Tako se v tem primeru kot dohodek iz kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti zavarovanca upošteva sorazmerni del dohodka nosilca kmečkega gospodinjstva iz teh dejavnosti iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Sorazmerni del dohodka se ugotovi tako, da se dohodek nosilca iz teh dejavnosti razdeli na nosilca in preostale člane kmečkega gospodinjstva, ki so obvezno ali prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz naslova kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Nosilec in člani kmečkega gospodinjstva, ki so vključeni v obvezno zavarovanje na tej podlagi, plačujejo prispevke od nove (iste) zavarovalne osnove od meseca po mesecu oddaje obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, vendar najpozneje za mesec april.

2.7.2 Kmetje, ki so obdavčeni po katastrskem dohodku

Kmetom, ki so obdavčeni po katastrskem dohodku (v nadaljevanju: KD), se zavarovalna osnova določi na podlagi obvestila o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, z upoštevanjem podatka o znesku obveznih prispevkov za obvezno zavarovanje, ki jih je plačala Republika Slovenija.

Zavarovalna osnova se na novo določi za mesec, v katerem je bilo obvestilo o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti vročeno.

2.7.3 Kmetje, ki so obdavčeni po katastrskem dohodku, hkrati pa opravljajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, za katero morajo predlagati davčni obračun dohodka iz dejavnosti

Zavarovalna osnova za kmete, ki so obdavčeni po KD, hkrati pa opravljajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, se določi na podlagi podatkov iz obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti ali obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti za preteklo leto in obvestila o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in zneska prispevkov, z upoštevanjem podatka o znesku obveznih prispevkov za obvezno zavarovanje, ki jih je plačala Republika Slovenija.

Zavarovalna osnova se na novo določi za mesec, v katerem je bilo obvestilo o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti vročeno.

2.7.4 Kmetje, ki so obvezno zavarovani po podlagah 051, 052, vendar nimajo nobenega dohodka iz kmetijske dejavnosti (nimajo katastrskega dohodka)

Kmetom, ki so obvezno zavarovani, vendar nimajo KD, se zavarovalna osnova določi v višini najnižje zavarovalne osnove, ki velja za posamezno obdobje. Zavarovalna osnova se na novo določi za mesec, v katerem je bila odločba o odmeri dohodnine vročena.

Če zavarovancu odločba o odmeri dohodnine ni bila vročena, ker se v skladu [Zakonom o davčnem postopku - ZDavP-2](#) ne izda odločba o odmeri dohodnine, je zavarovalna osnova določena v višini najnižje zavarovalne osnove, ki velja za posamezno obdobje. Zavarovalna osnova se na novo določi za mesec november.

2.8 Povečanje zavarovalne osnove

Povečanje zavarovalne osnove lahko kmet uveljavlja z obvestilom davčnemu organu.

Če zavarovanec uveljavlja višjo zavarovalno osnovo, se prispevki za socialno varnost plačujejo od višje zavarovalne osnove za mesec po mesecu, v katerem je davčni organ obvestilo prejel.

2.9 Znižanje zavarovalne osnove

Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu dobičku v tekočem letu, lahko za naprej plačuje prispevke od zavarovalne osnove, zmanjšane za največ 20 %, vendar najmanj od minimalnega zneska zavarovalne osnove, ki velja v posameznem obdobju. Kmet lahko uveljavlja znižanje zavarovalne osnove z obvestilom davčnemu organu. Prispevki od znižane zavarovalne osnove se plačujejo za mesec po mesecu, v katerem je davčni organ obvestilo prejel.

Po določbi 11. člena [Pravilnika o določanju zavarovalne osnove](#) lahko znižanje zavarovalne osnove zavarovanec uveljavlja enkrat za posamezno obdobje določanja zavarovalne osnove.

Če v tem primeru zavarovalna osnova, ugotovljena na podlagi dejanskega dobička za to leto, preseže znižano zavarovalno osnovo, od katere so se plačevali prispevki, za več kot 20 %, se v prihodnjem obdobju prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, določene na podlagi dejansko ugotovljenega dobička, povečane za 20 %. Znižana zavarovalna osnova velja, dokler se ne določi na novo.

2.10 Nepravilna zavarovalna osnova

Če se ugotovi, da zavarovalna osnova, od katere se plačujejo prispevki, ni pravilna, davčni organ z odločbo določi novo zavarovalno osnovo in poračun prispevkov za nazaj.

V primeru se prispevki za socialno varnost plačujejo od nove zavarovalne osnove za mesec, v katerem je bila odločba izdana. Če je odločba vročena po dospelosti in plačilu prispevkov za mesec, za katerega bi se morali prispevki od nove zavarovalne osnove, se opravi poračun prispevkov pri prvem plačilu prispevkov po vročitvi odločbe.

2.11 Vrste in stopnje prispevkov

Vrste in stopnje prispevkov, ki jih plačujejo kmetje, ki so obvezno zavarovani po 17. členu [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2](#), so razvidne iz naslednje tabele:

Vrsta prispevka	Stopnja prispevka
za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50 %
za zdravstveno zavarovanje:	
- za zdravstvene storitve in povračila stroškov	5,21 %
- za nadomestila, pogrebno in posmrtno	1,15 %
- za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	

	0,53 %
za starševsko varstvo	0,20 %
SKUPAJ	22,59 %

Prispevki za socialno varnost se izračunajo po stopnjah, ki veljajo na dan nastanka davčne obveznosti za plačilo prispevkov za socialno varnost, kot je določen v zakonu o obdavčenju ali v [Zakonu o davčnem postopku - ZDavP-2](#).

2.12 Rok za plačilo prispevkov

V skladu z določbo 4. člena [Zakona o prispevkih za socialno varnost - ZPSV](#) in 353. člena [Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2](#) kmetje plačujejo obveznost do 15. dne v mesecu za pretekli mesec.